

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
i Unii Europejskiej (169.)
w dniu 20 czerwca 2018 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Grecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Atenach dnia 14 października 1992 r. (druk senacki nr 849, druki sejmowe nr 2348 i 2395).
2. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Hiszpanii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Madrycie dnia 30 lipca 1992 r. (druk senacki nr 850, druki sejmowe nr 2349 i 2396).
3. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Finlandii o popieraniu i ochronie inwestycji, sporządzonej w Helsinkach dnia 25 listopada 1996 r. (druk senacki nr 851, druki sejmowe nr 2350 i 2397).
4. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., zmienionej i uzupełnionej Protokołem między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącym zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., sporządzonym w Berlinie dnia 14 maja 2003 r. (druk senacki nr 852, druki sejmowe nr 2352 i 2398).
5. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Bułgarii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 11 kwietnia 1994 r. (druk senacki nr 853, druki sejmowe nr 2360 i 2399).
6. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Londynie dnia 8 grudnia 1987 r. (druk senacki nr 854, druki sejmowe nr 2364 i 2400).
7. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Austrii w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Wiedniu dnia 24 listopada 1988 r. (druk senacki nr 855, druki sejmowe nr 2365 i 2401).
8. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 28 września 1992 r. (druk senacki nr 856, druki sejmowe nr 2374 i 2402).
9. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Chorwacji w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 21 lutego 1995 r. (druk senacki nr 857, druki sejmowe nr 2375 i 2403).
10. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Węgierską w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Budapeszcie dnia 23 września 1992 r. (druk senacki nr 858, druki sejmowe nr 2378 i 2404).
11. Rozpatrzenie ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. (druk senacki nr 859, druki sejmowe nr 2379 i 2405).
12. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Łotewskiej o zmianie i zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 26 kwietnia 1993 r. (druk senacki nr 860, druki sejmowe nr 2373 i 2406).
13. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islamską Republiką Afganistanu, z drugiej strony, sporządzonej w Monachium dnia 18 lutego 2017 r. (druk senacki nr 844, druki sejmowe nr 2465 i 2578).
14. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Kompleksowej i wzmocnionej umowy o partnerstwie między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Armenii z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 24 listopada 2017 r. (druk senacki nr 845, druki sejmowe nr 2466 i 2579).
15. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy ustanawiającej Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej, sporządzonej w Genewie dnia 10 maja 1973 r. (druk senacki nr 848, druki sejmowe nr 2304 i 2394).

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 02)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Jarosław Obremski)

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Otwieram sto sześćdziesiąte dziewiąte posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej.

Witam panów ministrów: Piotra Wawrzyka, Sebastiana Skuzę i Szymona Klusa.

Przechodzimy do porządku obrad.

Mamy przyjąć 15 ustaw odnoszących się do umów międzynarodowych – w większości dotyczą one wypowiedzeń – i jest to 15 punktów.

Mam propozycję, jeżeli nie będzie sprzeciwu, żeby pierwsze dwanaście przyjąć razem.

To ustawy, które są pilotowane zarówno przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, jaki i Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii.

Jak rozumiem, nie ma sprzeciwu, żeby pierwsze 12 punktów było rozpatrywane wspólnie.

I głos oddaję przedstawicielowi Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Proszę o wprowadzenie do tych 12 umów.

Rozumiem, że jest jedenaście wypowiedzeń i jedna ratyfikacja, z Łotwą?

(Głos z sali: Tak.)

Bardzo proszę.

Zastępca Dyrektora Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii Szymon Klus:

Szanowny Panie Przewodniczący! Panie i Panowie Senatorowie! Szanowni Państwo! Panie Ministrze!

Rozwiązywane umowy z Grecją, Hiszpanią, Finlandią, Niemcami, Bułgarią, Wielką Brytanią, Austrią, Litwą, Chorwacją, Węgrami, Szwecją i Łotwą należą do kategorii umów o popieraniu i ochronie inwestycji, które obowiązują w relacjach pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Są to tzw. umowy intra-EU BIT. Umowy te były zawierane na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, w okresie transformacji polityczno-gospodarczej, w celu przyciągnięcia inwestycji do Polski. Umowy zapewniają inwestorowi i jego inwestycjom w państwie

przyjmującym inwestycje pełną ochronę oraz możliwość dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem arbitrażowym.

Obowiązywanie tych umów, podobnie jak innych umów BIT zawartych przez państwa członkowskie Unii Europejskiej, jest kwestionowane przez Komisję Europejską z uwagi na niezgodność z prawem Unii Europejskiej. Komisja uważa, że umowy te pokrywają się z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a nawet mogą być z nimi sprzeczne. Dotyczy to w szczególności zasad swobody przepływu kapitału, swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług oraz podstawowych zasad prawa UE, takich jak: zasada nadrzędności, jedności, skuteczności i pewności prawa Unii Europejskiej. Dotyczy to także mechanizmu rozstrzygania sporów inwestycyjnych. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu w sprawie Achmei, wydanym w dniu 6 marca br., potwierdził niezgodność tych umów z prawem Unii Europejskiej w zakresie międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego.

Proces rozwiązywania przez Polskę umów BIT i intra-EU BIT dotyczy nie tylko tych 12 umów, ale wszystkich tego typu umów zawartych przez Polskę z państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Są to w sumie 23 umowy. Umowy BIT z Grecją, Hiszpanią, Finlandią, Niemcami, Bułgarią, Wielką Brytanią, Austrią, Litwą, Chorwacją, Węgrami i Szwecją muszą być rozwiązane z zachowaniem klauzul przedłużonego obowiązywania umowy, gdyż kraje te nie wyraziły zainteresowania rozwiązaniem tych umów za porozumieniem stron. Oznacza to, że po wygaśnięciu tych umów inwestorzy i ich inwestycje będą jeszcze chronieni przez kolejnych 10–20 lat, w zależności od umowy. Jednocześnie Polska będzie kontynuowała starania mające na celu doprowadzenie do rozwiązania umów za porozumieniem stron lub na podstawie traktatu wielostronnego, łącznie z klauzulami przedłużonego obowiązywania umowy.

A umowa z Łotwą jest rozwiązywana za porozumieniem stron, co oznacza, że jej rozwiązanie zakończy jednocześnie obowiązywanie klauzuli ochrony inwestorów, która w przypadku Łotwy obowiązywałaby jeszcze przez 10 lat.

Rozwiązanie umów BIT nie powinno mieć konsekwencji politycznych. Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały wezwane przez Komisję Europejską do zakończenia obowiązywania tych umów z uwagi na sprzeczność z prawem Unii Europejskiej, co zostało teraz potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wypowiedzenie nie powinno mieć też wpły-

wu na stosunki gospodarcze Polski z tymi krajami. Umowy BIT zawierano w czasie, gdy Polska nie była członkiem ani OECD, ani Unii Europejskiej. Obecnie poziom prawodawstwa oraz dostęp do powszechnego sądownictwa w Polsce dają wszystkim inwestorom zagranicznym gwarancję ochrony inwestycji z możliwością dochodzenia swoich praw na drodze sądowej.

Wygaszanie umów BIT może potencjalnie zmniejszyć obciążenia Polski pod względem finansowym z tytułu postępowań arbitrażowych. Polskie przedsiębiorstwa w minimalnym stopniu korzystają z procedur dochodzenia roszczeń przeciwko państwom w oparciu o umowy BIT, w przeciwieństwie do zagranicznych inwestorów w Polsce, którzy korzystają z tego w dużo większym stopniu. Mimo dużego odsetka wygrywanych spraw, Polska ponosi jednak wysokie koszty postępowań arbitrażowych. Dochodzenie ewentualnych odszkodowań przez inwestorów zagranicznych będzie nadal możliwe w oparciu o przepisy krajowe.

Zwracam się, Panie Przewodniczący, Panowie Senatorowie, Szanowni Państwo, o przyjęcie ustaw.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dziękuję bardzo.

Czy...

Bardzo proszę.

Senator Alicja Zając:

Dziękuję.

Chciałbym zapytać, w przypadku których krajów jest zgoda, a w przypadku których nie. Z drugiej strony oczywiście. Wszystkie kraje mają wypowiadać, więc... Czy te kraje, które tu są wymienione, również wypowiadają umowy.

Zastępca Dyrektora Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii Szymon Klus:

Jedynie Łotwa zgodziła się rozwiązać umowę za porozumieniem stron. Pozostałe kraje nie wyraziły takiego zainteresowania.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dziękuję.

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos?

Jeżeli nie, to będziemy głosować po kolei nad tymi dwunastoma punktami.

Zaczynamy od wypowiedzenia umowy z Grecją.

Kto jest za? (6)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie.

Z Hiszpanią.

(Głos z sali: Sześć.)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Z Finlandią.

Kto jest za? (6)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Z Niemcami.

(Głos z sali: Sześć.)

Kto przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Powtarzalny wynik.

Z Bułgarią.

(Głos z sali: Sześć.)

Kto przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Czyli wszyscy.

Dziękuję.

(Głos z sali: Wszyscy za.)

Wszyscy za.

Z Austrią.

Kto za? (6)

(Głos z sali: To samo 6 osób.)

Dziękuję.

Z Litwą.

Kto za? (6)

(Głos z sali: Sześć.)

6 głosów.

Dziękuję.

Z Chorwacją.

Kto jest za? (6)

(Głos z sali: 6 głosów.)

Wszyscy.

Dziękuję.

Z Węgrami.

Kto jest za? (6)

Dziękuję.

Ze Szwecją.

Kto jest za? (6)

6 głosów, czyli wszyscy.

Dziękuję.

I ratyfikowanie umowy z Łotwą.

Kto jest za? (6)

Także 6 osób.

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do punktu trzynastego, czyli...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Aha, czy jest chętny na bycie sprawozdawcą?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tylko ja... Czy to będzie na najbliższej sesji?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

To mnie nie będzie. Będę w Strasburgu.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

To, Marku, może byś się zgodził...

Senator Marek Pęk:

W tym czasie mnie też nie będzie.

(Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski: Aha.)

Akurat wyjeżdżam na całe posiedzenie Senatu do Macedonii.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Senator Rafał Ślusarz: Wobec tej sytuacji...)

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dobrze.

(Wesołość na sali)

Nie chcę, ale muszę.

Dobrze.

Bardzo proszę, sprawozdawcą będzie pan Rafał Ślusarz.

Przechodzimy do punktu trzynastego: rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islamską Republiką Afganistanu, z drugiej strony, sporządzonej w Monachium 18 lutego 2017 r.

Cenię czas oraz pracę Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii i rozumiem, że już innych punktów dla państwa nie ma, więc niekoniecznie... Oczywiście zapraszamy i można nam towarzyszyć, ale nie jest to konieczne.

To jest punkt, który pilotuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Panie Ministrze, bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący...

(Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Jednak zdecydował się pan wyjść. Dobrze.)

(Wesołość na sali)

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Umowa o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju między Unią Europejską a Islamską Republiką Afganistanu, podpisana 18 lutego 2017 r., jest potwierdzeniem długofalowego zaangażowania Unii Europejskiej w rozwój Afganistanu. Zapewnia nowe ramy prawne stosunkom unijno-afgańskim oraz stanowi podstawę do dalszego wspierania przez Unię kompleksowego programu reform w tym kraju. Umowa ta obejmuje szereg zagadnień istotnych zarówno dla Afganistanu, jak i dla Unii Europejskiej, np. dialog polityczny dotyczący praw człowieka, w szczególności dzieci i kobiet, oraz rządów prawa. Istotnym elementem umowy są również przepisy dotyczące walki z korupcją, praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, walki z przestępczością zorganizowaną i handlem narkotykami oraz współpracy sektorowej obejmującej takie dziedziny jak: rozwój infrastruktury, energia, transport, handel, inwestycje, ochrona zdrowia, zasoby naturalne, podatki, edukacja, kultura, zatrudnienie i sprawy społeczne oraz nauka i technologia. Umowa przewiduje również współpracę w zakresie migracji.

Chciałbym, korzystając z okazji, zwrócić uwagę na współpracę między Polską a Afganistanem w wymiarze wojskowym oraz rozwojowym, bowiem w odpowiedzi na

prośbę NATO oraz naszych sojuszników konsekwentnie zwiększamy liczebność kontyngentu. Obecnie została ona zwiększona z 250 do 350 żołnierzy i pracowników wojska. Realizujemy również prawie 200 projektów rozwojowych na kwotę 120 milionów.

Ze względu na mieszany charakter umowy, wynikający z zakresu kompetencji Unii Europejskiej oraz jej państw członkowskich, określony w Traktacie o Unii Europejskiej i Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wejście w życie umowy wymaga przeprowadzenia odpowiednich procedur ratyfikacyjnych we wszystkich państwach członkowskich.

Umowa ustanawia mechanizm współpracy politycznej między Unią i Afganistanem. Mechanizm ten charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy, według określonych procedur. Ponadto umowa reguluje kwestie, które w Rzeczypospolitej Polskiej regulowane są aktami rangi ustawowej, a w związku z tym podlega ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 3 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Szanowny Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, dziękuję za uwagę i proszę w imieniu rządu o przyjęcie ustawy o ratyfikacji umowy. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dziękuję bardzo.

(Brak nagrania)

Senator Alicja Zając:

Ja chciałabym zapytać, ile krajów europejskich na tym etapie już umowę podpisało. Bo ona została sporządzona ponad rok temu. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Pytanie zadaje pan senator Bogdan Klich.

Senator Bogdan Klich:

Ja mam parę pytań do pana ministra.

Po pierwsze, w ramach jakiej polityki jest realizowana umowa unijna, jakie środki zostały przeznaczone na ten cel przez Unię Europejską i z jakiego tytułu budżetowego to idzie? To jest ważna wiedza przy obecnej debacie na temat zwiększenia środków na pomoc rozwojową oraz na CFSP w Unii Europejskiej, więc prosiłbym o informację o tych 3 sprawach.

Jeśli zaś chodzi o wątek polski, to myślę, Panie Przewodniczący, że powinniśmy odbyć niezależne posiedzenie komisji na temat współpracy Polski z Afganistanem, bo to przez lata przecież był gigantyczny wysiłek państwa polskiego zarówno w wymiarze wojskowym, jak i w wymiarze ekonomicznym, jeśli chodzi o współpracę z krajem, który jest tak odległy geograficznie od naszego, od Polski. A więc warto by było zrobić takie podsumowanie i też

pochwalić się na różnych forach, jak to nasz kraj wspierał zarówno stabilność Afganistanu, jak i rozwój tego kraju. I o to apeluję do Ministerstwa Spraw Zagranicznych – aby tego typu podsumowanie za lata de facto od 2002... Bo przecież pierwsza operacja, w której uczestniczyli polscy żołnierze, została rozpoczęta w grudniu 2001 r., jeszcze nie w ramach ISAF. Później te działania rozwijały się w ramach ISAF, aż przybrały ogromną skalę.

Tak więc proponuję, po pierwsze, żeby komisja odbyła niezależne posiedzenie na ten temat. Mam nadzieję, że ta propozycja zostanie przyjęta. Ministerstwu z kolei proponuję sporządzenie podsumowania tych prawie już 17 lat zaangażowania Polski w Afganistanie.

Mam 2 szczegółowe pytania. Pierwsze dotyczy właśnie tej pomocy rozwojowej. W jakich instytucjonalnych ramach ona się odbywa? Czy to są w dalszym ciągu PRT, czy też jest ona realizowana w jakichś innych ramach? Mam tutaj na myśli to nasze narodowe wsparcie dla rozwoju Afganistanu.

I drugie: rozwój jakich prowincji Polska wspiera w szczególności? Czy koncentruje się na jakimś obszarze geograficznym, czy też jest to porozrzucane po terenie całego kraju?

Po tych 2 pytaniach mam też prośbę. Pewnie państwo nie są przygotowani na to. No, trudno, żebyście o wszystkim wiedzieli. Jaki jest los tablicy, którą wmurowałem w imieniu naszego kraju ku czci „Lwa Pandższiru”, Ahmada Szaha Massuda, w jego mauzoleum w dolinie Pandższiru. Przypomnę, że to dowódca wojskowy, który przez cały okres trwania afgańskiej rebelii przeciwko sowieckiej inwazji nie został pokonany przez Związek Sowiecki. Z tego, co słyszałem od moich przyjaciół z Afganistanu, ta tablica nie znajduje się w tej chwili w miejscu, w którym została przeze mnie osobiście wmurowana, czyli w mauzoleum Ahmada Szaha Massuda, ale nie ze względu na jakieś złe okoliczności, tylko ze względu na przebudowę tego mauzoleum. Zależałoby mi na tym, żeby była w godnym miejscu, ponieważ wyraża ona szacunek dla dokonań Ahmada Szaha Massuda i dla jego bohaterstwa. Dziękuję bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Zacznę od ostatniej kwestii. Jeżeli chodzi o tablicę, to przypominam, że, oprócz tego elementu współpracy ogólnoafgańskiej w ramach walki z radziecką agresją, Ahmad Szah Massud był również premierem, już po zakończeniu radzieckiej okupacji. Był też tym bojownikiem, który najdłużej opierał się talibom w momencie, kiedy przejęli władzę. W zasadzie jedynym w pewnym momencie. I, co ciekawe, zginął bezpośrednio przed zamachami z 11 września. Istnieją w związku z tym podejrzenia, że talibowie liczyli się z tym, że ewentualnie będzie liderem opozycji, jeżeli Amerykanie odpowiedzą na ten zamach, i stąd przeprowadzono na niego zamach.

Teraz może od początku... Jeżeli chodzi o państwa, które ratyfikowały umowę – bo, jak pani senator słusznie zauważyła, umowa pochodzi niemalże sprzed półtora roku – to podpisały ją oczywiście wszystkie, a przede wszyst-

kim została ratyfikowana przez sam Afganistan. Ze strony Unii Europejskiej uczyniły to: Bułgaria, Czechy, Niemcy, Estonia, Węgry, Chorwacja, Litwa, Luksemburg i Łotwa.

Jeżeli chodzi o nasze zaangażowanie i współpracę z samym Afganistanem, to, tak jak wspominałem, realizujemy różne projekty. Ogólna pomoc, ogólne wsparcie dla Afganistanu wynosi ok. 200 milionów euro. My jesteśmy współuczestnikiem programów na kwotę ok. 2 milionów. Jak pan senator na pewno pamięta, uczestniczymy również w Funduszu na Rzecz Prawa i Porządku w Afganistanie, który został ustanowiony w roku 2002 przez kraje partnerskie i wspiera zapewnienie bezpieczeństwa oraz rozbudowę afgańskich sił bezpieczeństwa, przede wszystkim policji, i zwalczanie przestępczości zorganizowanej w tym kraju. A w roku 2017 zakończyła się ósma faza tego programu. Polska jako kraj indywidualnie do niego wkłada – przepraszam za to określenie – od 2012 r. 1 milion zł rocznie. Od 2007 r., jak na pewno pan senator pamięta, wspieramy również Fundusz Powierniczy na rzecz Odbudowy Afganistanu, czyli największy w Afganistanie instrument finansujący strategię rozwoju tego kraju, zarządzany przez Bank Światowy. Zadaniem tego funduszu jest zapewnienie bezpośredniego wsparcia budżetowego na rzecz tego kraju w celu budowy struktur tego państwa i odbudowy jego administracji.

Jeżeli moja wypowiedź jest niesatysfakcjonująca, jeżeli państwo uznacie, a pan senator przede wszystkim, że jeszcze są potrzebne szczegóły, to poproszę moich współpracowników o dopowiedzenie.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Kierownik Referatu Azji Południowej w Departamencie Azji i Pacyfiku w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Adam Dyszlewski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Panie Przewodniczący! Panie Senatorze!

Ja tylko chciałbym może doprecyzować. Jak pan senator pamięta, zmienił się charakter naszego zaangażowania w Afganistanie. Do 2017 r. na pomoc dla Afganistanu przeznaczaliśmy 120 milionów zł. Wynikało to przede wszystkim z faktu sprawowania nadzoru, opieki nad prowincją Ghazni i z misji ISAF, której wówczas byliśmy członkiem. W tym momencie w Afganistanie jesteśmy w ramach misji natowskiej Resolute Support. Tak jak pan minister wspomniał, pan prezydent zwiększył limit żołnierzy i pracowników cywilnych wojska, którzy w Afganistanie są, do 350 osób. Z uwagi na kwestie bezpieczeństwa nie realizujemy w tym momencie projektów dwustronnych w Afganistanie, tylko nasza pomoc jest ograniczona do wpłat na fundusze wielostronne nadzorowane przez Bank Światowy i ONZ.

Powiem tylko jeszcze tyle, że Afganistan po zamknięciu placówki jest nadzorowany przez naszą ambasadę w New Delhi, a pan ambasador i pracownicy starają się regularnie w Afganistanie bywać.

Jeśli chodzi o tablicę, to nie mam takiej wiedzy. Możemy spróbować za pośrednictwem naszej placówki i przy wsparciu kolegów z Bagram dowiedzieć się, jaki był jej los. Dziękuję.

(Brak nagrania)

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Piotr Wawrzyk:**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Tak jak pan przewodniczący słusznie zauważył, my mamy szczególny okres w relacjach, nazwijmy to, ormiańsko-unijnych. Pamiętajmy też o tym, że dla Polski Armenia jest bardzo ważnym krajem. Mamy z nią tradycyjnie wielowiekowe, historycznie dobre kontakty. Niedawno obchodziliśmy 650-lecie diaspory ormiańskiej w Polsce i 25-lecie odnowienia stosunków dyplomatycznych. A w tym roku mamy, można powiedzieć, tą samą rocznicę, dlatego że jest 100-lecie niepodległości Polski oraz 100-lecie ustanowienia pierwszej Republiki Armenii.

Przechodząc do samej umowy... Jest to umowa między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej podpisana 24 listopada 2017 r. podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego. Jak pan przewodniczący zauważył, jest ona ważnym osiągnięciem tego szczytu, dlatego że po raz pierwszy umowę o tak pogłębionej współpracy z Unią Europejską podpisuje państwo, które równocześnie uczestniczy w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, zdominowanej przez Federację Rosyjską. Dzięki podpisaniu tej umowy możliwe będzie dokładniejsze określenie zasad i warunków, na których będzie się opierać przyszłe partnerstwo, a także pogłębienie współpracy z Armenią w ramach Partnerstwa Wschodniego. Należy również przypuszczać, że ratyfikacja tej umowy wpłynie korzystnie na intensyfikację dialogu politycznego i współpracy w określonych ramach i dziedzinach oraz przyczyni się do rozwoju współpracy długoterminowej, przede wszystkim gospodarczej. Jest to również potencjalna szansa, że w Armenii zwiększy się akceptacja i poparcie dla takich ważnych dla Unii Europejskiej i Polski wartości jak praworządność czy poszanowanie praw mniejszości etnicznych i religijnych.

Ratyfikowanie umowy potwierdzi zaangażowanie Polski w rozwój Partnerstwa Wschodniego, którego Polska jest jednym z projektodawców, pomysłodawców. W perspektywie zbliżającej się dziesiątej rocznicy inauguracji Partnerstwa szybka ścieżka ratyfikacji pozwoli zwiększyć widoczność Partnerstwa i rolę Polski w jego kształtowaniu w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Należy również zaznaczyć, że władze Armenii liczą na to, iż parlamenty państw członkowskich ratyfikują dokument w bieżącym roku, tak aby umowa mogła wejść w życie 1 stycznia. Jak dotychczas została ona ratyfikowana przede wszystkim przez kraje bałtyckie. Uważamy, że Polska jako kraj, który aktywnie wspierał podpisanie umowy, powinna należeć do pierwszych państw, które tę umowę ratyfikują.

Umowa ustanawia mechanizm współpracy politycznej i handlowej między Unią Europejską i Armenią, który charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy, według określonych procedur.

Ponieważ umowa reguluje kwestie, które w Polsce wymagają aktów rangi ustawowej, w związku z tym podlega

ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 3 i 5 Konstytucji RP.

Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, w imieniu rządu proszę o ratyfikację tej umowy. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Jarosław Obremski:**

Ja muszę powiedzieć, że miałem na tę sesję przygotowaną interpelację w tej sprawie. Mianowicie my jako prezydium komisji byliśmy w Erywanii i rzeczywiście strona ormiańska bardzo nas prosiła o w miarę szybkie... Ja wiem, że pierwszym krajem, który to ratyfikował, była Estonia. Rozumiem, że jeszcze inne kraje bałtyckie się przyłączyły. No, trzymam kciuki, żeby wszystkie inne kraje też się na to zdecydowały. Rzeczywiście Ormianie odbierają to tak, że daje im to troszkę większą jak gdyby swobodę gry między wielkimi tego świata. Tak że bardzo się cieszę, że stosunkowo szybko Polska to ratyfikuje.

(Brak nagrania)

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Nauki
i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Panie Ministrze!

Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej jest międzynarodową organizacją badawczą państw europejskich specjalizującą się w prowadzeniu badań podstawowych w dziedzinie nauk przyrodniczych, powołaną do życia w 1974 r. Obecnie w skład wchodzi 25 państw członkowskich oraz 2 państwa ze statusem członka perspektywicznego, czyli Polska i Litwa, oraz 2 państwa pozaeuropejskie jako państwa stowarzyszone, czyli Argentyna i Australia.

Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej działa obecnie w 6 lokalizacjach w Europie. Główną siedzibę ma w Heidelbergu w Niemczech, ale ma również swoje oddziały w Wielkiej Brytanii, we Francji, we Włoszech i w Hiszpanii. Laboratorium plasuje się na szczycie rankingu, jeżeli chodzi o instytucje naukowe w Europie. Jest wśród siedmiu najlepszych pod względem jakości prowadzonych badań na świecie. Głównymi celami działalności badawczej są: prowadzenie podstawowych badań naukowych w zakresie biologii molekularnej, szkolenia kadr naukowych na wszystkich poziomach, dostarczanie usług naukowych państwom członkowskim oraz aktywne zaangażowanie w transfer technologii.

Gdy Polska znajdzie się w Europejskim Laboratorium Biologii Molekularnej, będzie miała równe prawo głosu, gdyż działa ono na takiej zasadzie, że każde państwo ma jeden głos, co umożliwi Polsce kształtowanie polityki budżetowej i badawczej. Członkostwo pozwoli naukowcom z Polski na pełne korzystanie z infrastruktury badawczej europejskiego laboratorium, aparatury do biologii strukturalnej oraz obrazowania komórek i tkanek. Dla polskich naukowców pojawia się również szansa pozyskiwania partnerów w międzynarodowych projektach naukowych, np. w programie „Horyzont 2020”. Także studenci

i doktoranci będą mieli potencjalnie większe szanse na udział w programach pre- i postdoktorskich, a naukowcy – na zatrudnienie w Europejskim Laboratorium Biologii Molekularnej.

Tu należy zauważyć, że polskie jednostki naukowe podjęły już starania o nawiązanie stałego partnerstwa z europejskim laboratorium z myślą o utworzeniu w przyszłości w Polsce wspólnego laboratorium i prowadzeniu wspólnego programu doktorskiego. W Europie Centralnej i Wschodniej laboratorium nie ma jeszcze oddziału, co może stanowić potencjalną szansę dla Polski. Niemniej jednak jest to proces długotrwały, np. proces decyzyjny w sprawie utworzenia oddziału w Barcelonie trwał ok. 10 lat. Inną możliwością współpracy jest utworzenie wspólnego programu doktorskiego z jakąś uczelnią w Polsce bądź instytutem. Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej ma możliwość samodzielnego nadawania doktoratów, jednak w praktyce zawsze robi to we współpracy z jakąś uznaną uczelnią.

Jeżeli chodzi o stronę kosztową, to przystąpienie Polski do laboratorium nakłada zobowiązania finansowe od tego roku w formie składki narastającej procentowo, i od wysokości 30% to jest ok. 930 tysięcy euro. Pełny wymiar składki członkowskiej zostanie osiągnięty przez Polskę w roku 2023. W ciągu pierwszych 5 lat, czyli do 2022 r., Polska będzie zobowiązana spłacić swój udział kapitałowy, rozłożony na te 5 lat, czyli rocznie po 20%. Szacuje się, że to będzie ok. 690 tysięcy euro rocznie. Docelowo na dzień dzisiejszy ta składka szacowana jest na ok. 3 milionów euro, ale należy wziąć pod uwagę, że wraz z rozwojem laboratorium może ona ulec zwiększeniu, np. w wyniku wejścia do laboratorium nowych państw, bo składka jest naliczana jako procentowy udział w budżecie w oparciu o przychód narodowy każdego państwa w kosztach czynników produkcji. A więc ta składka może wzrosnąć, niemniej jednak myślę, że wartość dodana z przystąpienia Polski do laboratorium jest znacznie większa.

Wysoka Komisjo, prosimy o wyrażenie pozytywnej opinii o ustawie dotyczącej umowy ustanawiającej Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej, sporządzonej w Genewie dnia 10 maja 1973 r.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dziękuję bardzo.
Ktoś chce zadać pytanie?

Senator Alicja Zajac:

Ja chcę zadać. Zastanowiła mnie ta data: 10 maja 1973 r. Czy to wtedy zostało ustanowione to laboratorium?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Tak, tak.

Senator Alicja Zajac:

No, bo trochę jestem zdziwiona. To był czas, kiedy ja rozpoczynałam studiowanie biologii. Wtedy akurat biologia molekularna to była taka niszowa dziedzina nauki, a jednak w tamtych krajach widocznie bardziej rozwinięta niż w Polsce. Tak że dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Pan senator Wach.

Senator Piotr Wach:

Ja chciałbym zapytać może o 2 rzeczy. Myśmy właściwie i w tej komisji, ale pewnie też w Komisji Nauki, Edukacji i Sportu opiniowali szereg ustaw dotyczących międzynarodowej współpracy naukowej, m.in. w zakresie badań jądrowych, jak również teleskopów w Republice Południowej Afryki, w Peru. To jest kolejna rzecz, wydaje mi się, bardzo wartościowa.

A pytanie byłoby takie: z jakiej części budżetowej to jest finansowane? To po pierwsze.

A po drugie, czy państwo... Może ministerstwo nauki jest bardziej zapoznane z regulaminami. Bo co oznacza udział i co wynika z tego udziału? Czy wynika np. mniej więcej proporcjonalny czas dostępu do aparatury, czy to raczej się odbywa w ramach, że tak powiem, konkursów i z tego nie wynika proporcjonalny udział, tylko trzeba powalczyć o to, żeby z tego korzystać? Jak wygląda sprawa korzystania w proporcji do udziału finansowego?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Dziękuję bardzo.

Odpowiedź na pierwsze pytanie jest stosunkowo prosta: jest to część 28 „Nauka”. I z tej części będą finansowane międzynarodowe składki.

Jeżeli chodzi o drugie pytanie, to, tak jak pan senator powiedział, zasady dostępu do badań, do infrastruktury to są zasady konkursowe. Nie są to zasady proporcjonalne do wkładu. Po prostu możliwość rozłożenia czasu pracy jest oparta na zasadzie konkursowej, tak jak pan senator powiedział. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Możemy przejść do głosowania.
Kto z państwa jest za przyjęciem? (5)
(Głos z sali: 5 osób.)

Wszyscy.

Dziękuję bardzo.

Zostało przyjęte.

Bardzo serdecznie dziękuję.

Jeszcze nie rozwiązuję spotkania.

Ja mam takie pytanie. Ponieważ mamy następne posiedzenie o 12.00, i to, jak rozumiem, razem z inną komisją, więc musimy poczekać, ale mamy jeszcze następne posiedzenie, które jest tylko i wyłącznie proceduralne, o 12.30. Czy...

(Głos z sali: Legislacyjne...)

Legislacyjne. Dobrze.

I pytanie moje jest takie: czy jest taka możliwość, że przegłosujemy i o 11.45 zrobimy to posiedzenie legislacyjne? Czy to jest, jak gdyby, zupełnie niedopuszczalna rzecz?

(Głos z sali: To jest uzależnione od gości.)

(Głos z sali: Od ministrów.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Głos z sali: Przyjdą na 12.30.)

Nie, nie...

(Głos z sali: A więc nie możemy przesunąć.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Ale to ok. 12.30 będzie z gośćmi zewnętrznymi?

(Głos z sali: Tak, tak.)

(Głos z sali: Z ministerstwa.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

A czy w takim razie możemy punkt dotyczący wyboru wiceprzewodniczącego zrealizować teraz?

(Głos z sali: A jest kandydat?)

(Głos z sali: Jest kandydat.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Głos z sali: Panie Przewodniczący, jeszcze sprawozdawca jest do ustalenia.)

Tak, tak. Ja wiem, wiem.

(Głos z sali: Trudne pytanie.)

(Głos z sali: To jest trudne pytanie...)

(Brak nagrania)

(Rozmowy na sali)

Zastępca Przewodniczącego Jarosław Obremski:

Dobrze, nie rozszerzamy porządku...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Kto będzie sprawozdawcą ustawy o laboratorium biologii molekularnej?

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Nie.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Dobrze, to sprawozdawcą będzie pan Piotr Wach.

Zamykam posiedzenie komisji.

Dziękuję.

(Koniec posiedzenia o godzinie 11 minut 40)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii